

ناریشه یا بی باوهریبوون و چاره کړن

ا- زانینا نه گهرین سهره کی بین ناریشا بی باوهریبی.

گه لهک یا گرنکه که سې باوهریا خو ژده ست دای دگهل خو روینیته خوار و فان پسیارین ل خواری دگهل خو گه نکه شه بکه ت:

* نایا ناریشه ژ نه گه را رویدانه کا بچویکاتی په یدا بوویه؟

* نایا ژ نه گه را یاریبیکرنا دهوروبه ران ژ هه قال و که س و کاران ل سهر پچیپوون و شیانین که سایه تی بوویه؟

* نایا نه هف کارتیکر نه تا کو نو که ل دهف من ماینه؟

فان پرسیاران و گه له کین دی ژ خو بکه و به رسقی ب راستگویی بده و نه گهرین شاشین خو نه که که سهک

و نه بیژه نه گهرین شکه ستنا من فلان یان بیهقان بوون. دا بشی ب گه هیه

ره و ریشالین ناریشی و ب کیمترین بها ناریشی چاره بکه ی. هه ول بده

هزرین خو ریک بیخه و قه له می و کاغزی ب کاربینه و هه می وان

تشتین بوینه نه گهرین شکه ستنا ته یان ژ نه گهرین په یدا بوونا ناریشا

نه باوهری ب خو کړن ب نفیسه و نه خشه بکه. چ پی نه قیت دی گه هیه

وان نه گهرین سهره کی و بین لایه کی (فرعی) ژ ناریشی و چاره کړن دی

یا ب ساناهی بیت.

ب- گریان ل چاره کړن:

پشتی پینگافین ئیکې و گه هشتا نه گهرین ناریشی ده ست

ب لیکه ریا نا چاره کی بکه. نه هف خالین هه نئ دی دهاریکار بن بو

چاره کړن:

۱- یی بی دنگ و ل سهر خو به و گه نکه شی ل گهل خو بکه.

۲- هزرین خو ریک بیخه.

۳- پسیاری ژ خو بکه دی چ وهل من که ت ل سهر هزرا خو و ترسیانا خو زالبیم؟

۴- نه گهر ب هزراته مروقین ته یان هه قالین ته لایه نه ک بن ژ

ناریشی هه ول بده خو ژقی هزری

یان هزره کا ب زه حمت نینین یان ژ نه چ کولیزه نه هم ب خوینین

دا باوهرنما باوهریبی بده نه مه و تایبه تمند بین دقې باوهریدا .

به لکو هم پیدقې ب ئیراده کا موکم و باوهریه کا مه زن هه یه و یا

ژ هه میا گرنکتر نه وه کو مروف د شیت باوهریا ب خو په یدا که ت د

بیاقی ژانا روژانه و سهره دریبی دگهل جفاکی دا، ناکو نه یا گرتدایی

مروقی یه دهمی مروف ژ دایک دبیت. واته هه که سهک د شیت ب

ده ستقه بینیت.

هندهک ژ نه گهرین نه مانا باوهریبی:-

۱- هزرکرن کو که سین به رامبه ری ته بی هیژیا ته و نه رینین

ته دبین و تو نه شی لی قه شیری. ۲- دوولیا به رده وام: ژ نه گه را

پنکولا که سی کو به رده وام هزر دگوهو رین و پیشقه چوون و

دیارکرن خویه تیا خو ب جوانترین شیوه دیار بکه ت و یی دوول بیت

کو نه هف هزره سهر نه گرت و ب رهنگی وی دقیت دهر نه که قیت.

۳- هه ست کرن ب شهرمی: هزرکرن کو نه و تشته کی بچویک و

بی به ره مه دقې ژانیدا . ۴- ترسیان ژ شکه ستنی: نه هف

خاله ئیک ژ مه زنتین نشانین بی باوهریبی نه ل دهف که سایه تی و

ده می کارئ خو ب دروستاهی نه که ت و شولی خو ژ روژه کی پاش

دئخیته روژه کا دی و نه سه رکه قتن د هلو یستین رابوردووی خو دا

که تی. واته هم ل هه می کارین خوین پاشه روژئ ژ شکه ستنی

نا بینین، چونکه ژان د به رده و امیا گوه رین دایه و پیدقې یه ب چاقه کی

هویربیل ل سهر بو رین بوری دا بکه ی، وان شاشیا مفای ژ بینین

و دروست بکه ی و نه که قینه هه مان شاشی د کارئ پاشه روژیدا.

چاوا دی خو ژ بی باوهری رزگار که یین؟

۹. ماجد مه محمود بوئی

یا ب ساناهی نینه که سهک بشیت خویه تیا خو بینته هه ب هه می شیانین

ل دهف هه یی نه گهر باوهری ب شیانین خوین که سایه تی و دهر و نی

نه بیت. گرنکیا ب خو باوهریکرنی ل قی ژان ل هه لو یستین ب

زه حمت و نه خو ش دیار دبیت، نه و هه لو یستین خو زالکرن ل

سهر جفاکی، له و ما ل سهر هه که سه کی فهره خو روشنیر بکه ت

و گرنکیی بده ته خویه تیا خو دا ب گونجیت دگهل ره و شا نه فرو و وان

هه لو یستین روژانه دکه قیتی دژانا خو دا و ل چارچو قی وان پیشکه قتنین

نو که جیهان ب خو هه دبیت کو سهر دم هاتیه گوهورین و ناریشه

دگهل پیشکه قتن نو که مه زنبو وینه. گرنکیا ل خو زقرین خویه تیا

خو ل وان ده ما دیار دبیت ده می مروف دمینته ب تنی دگهل خو

و ژ مرو فان دهیته دویرکرن ژ به ر نه گه را که تن و وی دگهل ناریشین

روژانه دا و نه شیت سهره دریبی دگهل بکه ت. هیگی هزرکرنی دی ل

خو زقرینی که ت و بو ب ده ستقه ئینا نا که سایه تیه کا باش و خورت و کیم

شاشی و باوهری ب خو کری هم پیدقې پاره ی یان شیانین دراقی

رزگار بکهی، چونکه ئەف ههسته
دئ ته بهرهف خو کیشیت و دئ پتر
کەس و کارین ته و ههقالین ته ل
بهرتە گران کەت.

**بیر و باوهرین ته بهرامبهری
دهرونی ته و پهوهندیا وی ب
باوهریا ته ژ دەست دای:**

نقیسه رهکی بیانی دیار کر کو
گرنگترین مژارین فی سهردهمی ئەم
تیدا دژین ئەوه کو مرووف دشیته
ریکا ژیا نا خو ب گوهریت ئەگەر
بیروباوهرین خو گوهارتن.

ل دهستیکی گهلهک بی هشیار
به چ ئاخفتنن وهسا نهکه کو باوهریا
ته ب شیانین ته داگیر بکهت. باوهری
ب دهروونی ژ میشکی پهیدا دبیت
و ل گهل دگونجیت، یان ئەم دشین
بیژین ئەگەر هزرهکا نه رینی ئەرینی
د میشکی خودا گهنگهشه بکهی دئ
رهفتارا ته بو وی هزرئ چیت و
رهفتار ل دویف هزرا ته بیت.

بهری خو بده خو کو تو
کەسایهتیهکا سهرکهفتی و باوهری
ب خو کری. گوهی خو بده سهر
گهنگهشا تو دگهل خو دکهی و
وان پهیفین ته بهرهف رهشینی
دبن نههیله د ئاخفتنا خو دا. ههمی
پیکولا بکه دهروونی خو کهیفی
بکهی و رابوردوویی خو دگهل
ههمی تشتین نهخوش ژ بیر بکهی
و ئەوهکسین د هزرا ته دا بوینه
ئەگەرین نهسهرکهفتنا ته ژ ههقال و
کەسوکاران لی ببوره.

رهفتارا بهراوردی ب کار نهئینه
و خو ژفی هزرئ ب تهمامی دویر
بیخه و ب هیچ رهنهکی بهراورد
نهکه دگهل کەسهکی دی دا باوهریا
ته ب شیانین ته کیم نهبیت و هزر
بکهی کەس نهشیت خو پهتیا خو
ب هیز و زانا بکهت، بهلکو بهس
گرنگی بده داهیتانا خو و ئەوا تو
دزانی ههول بده. پیش ب ئیخی و
پیکولی بکه یئ وهسا بی ههروهکی
تو خو دبینی نه ههروهکی کەسهک
ته دبینیت. واته وی دهلیفی نهده چ
کەسان ته بهراورد بکهت ل گهل
کەسهکی دی. نموونا کەسایهتیا بلند
بو خو ههلبژیره و ژیا نا وی باش ب

خوینه و رهفتارین وی ل بهرچاف
وهبرگه و ههول بده خو وهکی وی
لی بکهی.

هۆکارین باوهری پی زیده دبیت:

۱- دانانا ئارمانجهکی و
ئەنجامدانا وی باوهری پهیداکهت
و زیده دکهت.

۲- رازیبوون ل سهر پلا
بهرپر سایه تی: گرنگیا کەسایهتی
دزقرینیت و دپشکیشکریندا دوول
نه به و ژ ترسیانی لاواز نه به دهمی
ل دهف ته دهرده کفیت.

۳- پشکداری د گهنگهشادا:
پیکولا بکه د ههمی جوره گهنگهشادا
ئاماده بی و هزر و بوچوونین خو
دابریژی .

۴- سوپاسی: مژویلی هاریکاری
به و ل دهمی تو گوو ل په یقا
سوپاس دبی ئەوا ل بهرانبهری
هاریکاریا ته دهیت دئ پتر باوهری
بوته زقرینیت.

۵- گرنگیدان ب ههمی لایه نین
ژیا نا خو: چوانی و گرنگی دان ب
رووی خو یی دهرقه و سهروبهرکرنا
جلکان گهلهک کارتیکرنی د ئارامیا
دهروونی مروفیدا دکن و مروفی
بهرهف روون دیتنا پاشه روژی
دبن.

لایه نی پراکتیکی بو دیتنا ب

هیزکرنا باوهری:

گهلهک کەسایهتین ههین
نهشین خو ب گونجینن د گهل جفاکی
یان تیمهکا کاری یان یا وهرزشی
یان ههقال و کەس و کاران و ئەفه
دئ وی بهرهف رهشینی قه بهن و
دکەفیه دافین بی باوهری. بو خو
گونجاندنی ژ قان خالان پهیرهوبکه
بکه:

۱- باش گوهی خو و هزرا خو
بده سهر دیتنیت وان.

۲- پیکولا خاندنا بیر و راین
وان بکه و باش هزر و روشنیاریا
وان ب خوینه و د دهروونی وان ب
گهه

۳- گرنگی بده راویژکاریا)
استشاره (ههمی ههقالین پشکدار د
وی گروپیدا و دهمی کاراندا نیرینا
ههمی ههقالان وهربرگه.

۴- دان پیدان ب شاشی و
پیکولا فیربوونی ژ شاشی بکه.

۵- نهینیا شولی و وی گروپی
ئاشکرا نهکه و شولین نه تایبهت ب
تهقه مای تی نهکه.

۶- دهست پیشخه به بو
راستقه کرنا ههمی شاشیان.

۷- بیهن فرده به ل سهر کریارین
نه دروست و گیانی لی بۆرینی ل
دهف خو پهیدا بکه.